

2024/2025

Preventivní program pro školní rok 2024/2025

č. j.: ZSKR/2024/1247/pta

Vypracovala: Mgr. Inge Čechová

Schválila: Mgr. Věra Rymiecová

Platnost od: 2. 9. 2024

Mgr. Inge Čechová, školní metodik prevence

Základní škola a mateřská škola

Ostrava-Hrabůvka, Krestova 36A

příspěvková organizace

OBSAH

1. Úvod	2
2. Charakteristika školy	2
3. Zhodnocení školního roku 2023/24	4
4. Cíle, koordinace, propagace, vzdělávání pedagogů, spolupráce s odborníky, metody práce.....	7
4.1 Cíle Preventivního programu 2024/2025	7
4.2 Koordinace preventivních aktivit ve škole, garant programu a jeho spolupracovníci	7
4.3 Propagace: seznámení pedagogického sboru s filozofií programu a zaangažování všech pedagogů do jeho realizace.....	8
4.4 Vzdělávání pedagogů	8
4.5 Metodické, učební materiály a další pomůcky	8
4.6 Spolupráce s odborníky a organizacemi.....	9
4.7 Metody a formy práce	11
4.8 Aktivity v oblasti primární prevence rizikových projevů chování.....	12
4.9 Finanční zajištění	12
5. Harmonogram aktivit	13
5.1 Aktivity pro žáky	13
5.2 Společné aktivity pro žáky a jejich rodiče	15
5.3 Aktivity pro rodiče.....	15
5.4 Volnočasové aktivity pro žáky.....	16
5.5 Preventivní aktivity v rámci výuky (průřezová témata, učivo jednotlivých předmětů).....	17
5.6 Preventivní aktivity zaměřené na vybrané problémové žáky.....	17
6. Evidence aktivit a sledování jejich efektivity	18
7. Přílohy.....	18
7.1 Vlastní rámcový program	19
7.2 Etický kompas	21
7.3 Besedy s Městskou policií Ostrava.....	24
7.4 Třídní hodiny	26
7.5 Třídní pravidla	28
7.6 Projekt Malí a velcí kamarádi.....	29
7.7 Seznam doporučené literatury a webových odkazů	30
7.8 Krizový plán: záškoláctví.....	33
7.9 Krizový plán: kouření tabákových výrobků	34
7.10 Krizový plán: alkohol	35
7.11 Karta KID – karta k identifikaci špatného zacházení s dětmi.....	36

1. ÚVOD

Preventivní program pro školní rok 2024/2025 je vypracován v souladu s platnými právními předpisy na základě příslušných metodických pokynů a slouží jako základní pomůcka pro preventivní aktivity v naší základní škole během celého školního roku. Za jeho sestavení odpovídá školní metodik prevence. Na realizaci Preventivního programu se podílí celý pedagogický sbor, rodiče, instituce a organizace, které se zabývají prevencí rizikových projevů chování. Koordinaci a vyhodnocení realizace Preventivního programu zajišťuje školní metodik prevence. Na základě výsledků evaluace je Preventivní program každý rok aktualizován a přizpůsoben současnému stavu a potřebám školy.

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Název školy	Základní škola a mateřská škola Ostrava-Hrabůvka, Krestova 36A, příspěvková organizace
Adresa školy	Krestova 1387/36A 700 30 Ostrava-Hrabůvka
E-mail	zskrestova@zskrestova.cz
Webová stránka	www.zskrestova.cz
Telefon	596 713 298
Ředitelka školy	Mgr. Věra Rymiecová
Zástupce statutárního orgánu	Mgr. Lucie Fialová
Výchovný poradce	Mgr. Zdeňka Voločová, Mgr. Monika Dluhošová
Školní metodik prevence	Mgr. Inge Čechová
Školní psycholog	Mgr. Iva Kramolišová

Naše škola nabízí všeobecné komplexní vzdělávání ve všech předmětech s možností rozšíření výuky v určitých předmětech (anglický jazyk, výtvarná a hudební výchova). Standardem je individuální přístup, všestranný rozvoj, podpora talentu a výuka anglického jazyka pro všechny děti od první třídy.

Naší dlouholeté tradici rozvíjení hudebního a výtvarného talentu se věnujeme v rámci kroužků a volnočasových aktivit. Na naší škole působí dva pěvecké sbory (Kořata a Čtyřlístek), které nás úspěšně reprezentují na hudebních soutěžích, festivalech a koncertech. Nabízíme také

soustředění sborů, vánoční a jarní koncerty, hru na zobcovou flétnu. Výborná je naše spolupráce se ZUŠ Ostrava–Vítkovice. Její učitelé hry na různé hudební nástroje dochází vyučovat v odpoledních hodinách přímo k nám na školu.

Poskytujeme pestrou nabídku kroužků – sportovní, badatelské, výtvarné, hudební, jazykové.

Zapojujeme se do mnoha projektů, od městských až po evropské. Tyto projekty nám poskytují finance pro bezplatné vedení klubů, vzdělávání pedagogů, dětí a žáků, pokrývají z části také finanční prostředky na zabezpečení nových učeben a jejich materiálního vybavení pro moderní výuku.

Při pořádání školních akcí (vánoční jarmark, Dětská pouť, Den pro mou třídu, školní koncerty) spolupracujeme s rodiči.

Pro formování respektujícího vztahu dětí ke starší generaci je velmi podnětná spolupráce našich žáků s Domovem pro seniory Sluníčko v Ostravě-Zábřehu. Mezigenerační hřiště, Relax zóna a Meditační zahrada v areálu naší školy jsou příjemným a podnětným prostředím pro pestrou kolekci mezigeneračních projektů jako společné zahradničení, čtení, badatelské aktivity a společenské akce seniorů s dětmi.

Významným přínosem pro pozitivní školní klima je také efektivně a smysluplně fungující žákovský parlament, který je sám iniciátorem a organizátorem několika celoškolských akcí. Již čtvrtým rokem jsme zapojeni do projektu Péběčko, v němž žáci sami navrhuji, rozhodují, přispívají k rozvoji školy prostřednictvím školního participativního rozpočtování. Vydáváme školní časopis Kasač.

Při preventivních aktivitách nespolehnáme jen na externí organizace. Náš projekt Malí a velcí kamarádi je úspěšnou prevencí šikany a příkladem podpory a cíleného budování dobrých a respektujících vztahů napříč ročníky.

Školní rok 2024-2025 (<i>stav k září</i>)					Celkem	
počet tříd	1. stupeň		14		20	
	2. stupeň		6			
počet žáků	1. stupeň	279	chlapci	130	402	chlapci
			dívky	149		176
	2. stupeň	123	chlapci	46		dívky
			dívky	77		226

ŠKOLNÍ PORADENSKÉ PRACOVNÍŠTĚ	Zástupce statutárního orgánu	Mgr. Lucie Fialová
	Výchovný poradce	Mgr. Zdeňka Volochová, Mgr. Monika Dluhošová
	Školní metodik prevence	Mgr. Inge Čechová
	Školní psycholog	Mgr. Iva Kramolišová
	Kontakt na školní poradenské pracoviště a konzultační hodiny jsou uvedeny na webových stránkách školy, v žákovských knížkách nebo průkazech žáka.	
	Vede spisovou agendu a evidenci výskytu sociálně nežádoucích jevů na naší škole. Úzce spolupracuje s vedením školy.	
	Poskytuje pedagogům metodickou podporu v oblasti prevence sociálně nežádoucích jevů, materiály k této oblasti.	
	Reaguje na obsah online schránky důvěry.	
Schází se pravidelně 1krát měsíčně nebo podle aktuální situace.		

3. ZHODNOCENÍ ŠKOLNÍHO ROKU 2023/24

Ve školním roce 2023/24 jsme pokračovali v již dříve prověřených aktivitách primární prevence. Důraz jsme kladli na budování pozitivního třídního a školního klimatu, posílení osobnostně-sociálního rozvoje žáků.

Realizovali jsme aktivity podporující sounáležitost v rámci třídního kolektivu a v rámci celé školy (školní projekt *Malí a velcí kamarádi*, celoškolní projekt *Adventní čas na Krestovce*, projekt v oblasti participativního rozpočtování *Pébéčko na Krestovce*, *Dětská pouť* na školní zahradě, loučení s deváťáky, akce žákovského parlamentu *Den ekologie*, aktivní podíl žáků na Dni otevřených dveří, Klubu předškoláčků).

Zaměřili jsme se na prosociální chování v osobních vztazích i ve veřejném životě, interpersonální a sociální empatii (aktivity v oblasti mezigenerační spolupráce, Den Země, charitativní dar spolku azylovému domu Debora v Ostravě, Srdíčkové dny, Český den proti rakovině).

Stěžejními tématy specifické primární prevence byly šikana, kyberšikana a další rizikové formy komunikace prostřednictvím multimédií.

Většina preventivních aktivit, které jsme realizovali ve spolupráci s o.p.s. Pavučina byla zaměřena na osobnostní rozvoj jednotlivce – budování vhodných copingových strategií, sociální dovednosti,

emocionální stabilitu, pozitivní vztah k sobě, odolnost vůči zátěži, odolnost vůči skupinovému tlaku. Na prvním stupni jsme posílili prevenci již od již od 1. ročníku.

Školní poradenské pracoviště se scházelo pravidelně jednou měsíčně. Akutní případy jsme konzultovali telefonicky, emailem nebo na operativně svolané osobní schůzce. Školní psycholožka Mgr. Iva Kramolišová se věnovala dětem a rodičům jeden den v týdnu. Její empatická a profesionální práce byla velkým přínosem pro žáky, rodiče i vyučující. Zejména v případech sebepoškozování, sebevražedného jednání a psychických potíží (úzkosti, duševní poruchy) byla její pomoc výrazná.

Na přelomu února a března jsme uskutečnili anonymní dotazníková šetření zaměřená na klima třídy. Žáci se mohli vyjádřit, jak se ve škole cítí, jak fungují vztahy mezi žáky třídy. Druhé dotazníkové šetření proběhlo v měsíci květnu. Dotazníky potvrdily dílčí problémy s nevhodným chováním ve třídách, které jsme většinou již dříve podchytili a na jejichž zlepšení třídní učitelé ve spolupráci s vedením školy, školním poradenským pracovištěm, vyučujícími a rodiči cíleně pracovali.

Na školních webových stránkách mohou žáci využít anonymní schránku důvěry Nenech to být. Tuto možnost žáci téměř nevyužívají, dávají přednost osobnímu kontaktu. Nejčastěji se obrací přímo na třídní učitele nebo členy školního poradenského pracoviště.

Podněty žáků nebo rodičů vždy bereme vážně a snažíme se je řešit neodkladně. V letošním roce jsme řešili zejména záškoláctví, nevhodné vztahy v některých třídách, případy šikany (většinou propojené s kyberšikanou) v 6. a 7. třídách, sebepoškozování, sebevražedné jednání ve stádiu úvah o sebevraždě, projevy agresivního chování, opakované nerespektování nastavených pravidel, vulgární vyjadřování.

V oblasti vzdělávání pedagogických pracovníků jsou všichni vyučující pravidelně v září seznámeni s Preventivním programem na daný školní rok, emailem jsou jim zaslány materiály, odkazy a doporučená literatura, z nichž mohou čerpat při plánování svých třídních hodin, při tvorbě třídních pravidel, při aktivní podpoře dobrého klimatu ve třídě a ve škole.

Školní poradenské pracoviště má na školních webových stránkách záložku, kde informuje rodiče, žáky a kolegy o tématech, postupech a akcích spojených s prevencí rizikových projevů chování, jsou zde také kontakty na organizace poskytující pomoc v krizových situacích.

Školní metodik prevence kromě samostudia absolvoval webináře a prezenční školení: Sebepoškozování a sebevražedné jednání u dospívajících a jejich prevence (webinář NPI), Rizikové chování dětí v kyberprostoru a prevence (prezenčně, seminář projektu E-bezpečí), Kybergrooming a AI ve výuce: rizika a příležitosti (prezenčně, seminář projektu E-bezpečí).

Krátkodobé cíle formulované v Preventivním programu 2023/2024 jsme ve velké míře splnili. Podrobný přehled realizovaných aktivit je v tabulce.

<i>Aktivita</i>	<i>Termín</i>	<i>Cílová skupina</i>	<i>Realizuje zodpovídá</i>
ETICKÝ KOMPAS			
1. ročník: Budme kamarádi 2. ročník: Budme kamarádi 3. ročník: Hurá škola! 4. ročník: 1. Ušetřit nebo utratit. 2. Když nesvítí obrazovka. 5. ročník: 1. Když se kouknu do zrcadla, co vidím? 2. Dobrodružství v internetových mořích. 6. ročník: 1. Síla slova. 2. Jiná nemoc, šikana. 7. ročník: 1. Trable dospívání. 2. Předsudky. 8. ročník: 1. Image a charakter. 2. Rozhodování.	listopad 2023 až únor 2024	žáci 1. - 8. ročníku	o.p.s. Pavučina organizuje Mgr. I. Čechová
AIDS-VZTAHY-SEX			
prevence rizikového sexuálního chování	leden 2024	žáci 9. ročníku	o.p.s. Pavučina organizuje Mgr. I. Čechová
TŘÍDNÍ HODINY			
podpora soudržnosti a soudržnosti třídního kolektivu, cílená práce se skupinovou dynamikou	1x měsíčně	žáci 1. – 9. ročníku	třídní učitelé metodické vedení Mgr. I. Čechová
TŘÍDNÍ PRAVIDLA			
podpora soudržnosti a soudržnosti třídního kolektivu	září 2023	žáci 1. – 9. ročníku	třídní učitelé metodické vedení Mgr. I. Čechová
MALÍ A VELCÍ KAMARÁDI			
podpora soudržnosti a soudržnosti v rámci celé školy, pozitivní školní klima, prevence šikany	průběžně během školního roku	žáci 1. a 9. ročníku, 8. B	třídní učitelé příslušných tříd
DEN PRO MOU TŘÍDU			
propojení rodiny a školy, podpora soudržnosti a soudržnosti v rámci celé školy, pozitivní školní klima	24. listopad 2023	žáci 1. a 9. ročníku	celý pedagogický sbor hlavní organizátor Mgr. I. Čechová
VÁNOČNÍ JARMARK A SLAVNOSTNÍ ROZSVÍCENÍ VÁNOČNÍHO STROMU			
propojení rodiny a školy, podpora soudržnosti a soudržnosti v rámci celé školy, pozitivní školní klima	4. prosinec 2023	žáci, rodiče, veřejnost	celý pedagogický sbor organizace Mgr. D. Kořenková Mgr. I. Čechová
ŠKOLNÍ SPORTOVNÍ TURNAJE			
podpora soudržnosti a soudržnosti v rámci celé školy, pozitivní školní klima	průběžně během školního roku	žáci 1. – 9. ročníku	Mgr. Š. Zezulková Mgr. M. Zemánek
DĚTSKÁ POUŤ – OSLAVA DNE DĚTÍ			
podpora soudržnosti a soudržnosti v rámci celé školy, pozitivní školní klima	31. květen 2024	žáci 1. - 9. ročníku	celý pedagogický sbor, rodiče hlavní organizátor Mgr. K. Bartková
LOUČENÍ S DEVĚTÁKY			
podpora soudržnosti a soudržnosti v rámci celé školy, pozitivní školní klima	červen 2024	žáci 1. - 9. ročníku	celý pedagogický sbor (zejména třídní učitelé 1. a 9. ročníku) hlavní organizátor Mgr. K. Bartková

PÉBÉČKO NA KRESTOVCE			
participativní rozpočtování, podíl na rozvoji školy, podpora sounáležitosti a soudržnosti v rámci celé školy, pozitivní školní klima	září–listopad 2023	žáci 2. - 9. ročníku	celý pedagogický sbor, žákovský parlament <i>hlavní organizátor Mgr. M. Sekelová</i>
MEZIGENERAČNÍ SPOLUPRÁCE			
prosociální chování ve vztazích a ve veřejném životě, sociální empatie	průběžně během školního roku	žáci 1. - 9. ročníku	vyučující zapojených tříd, vedení školy <i>hlavní organizátor Mgr. K. Bartková</i>

4. CÍLE, KOORDINACE, PROPAGACE, VZDĚLÁVÁNÍ PEDAGOGŮ, SPOLUPRÁCE S ODBORNÍKY, METODY PRÁCE

4.1 CÍLE PREVENTIVNÍHO PROGRAMU 2024/2025

V letošním školním roce budeme i nadále pokračovat v již dříve prověřených aktivitách primární prevence. Důraz bude kladen na budování pozitivního třídního a školního klimatu. Budeme realizovat aktivity podporující sounáležitost v rámci třídního kolektivu a v rámci celé školy. Opět se zaměříme na prosociální chování v osobních vztazích i ve veřejném životě, interpersonální a sociální empatii.

Hlavními tématy specifické primární prevence budou šikana, kyberšikana a další rizikové formy komunikace prostřednictvím multimédií. Na 1. stupni budeme pokračovat v posílení prevence již od 1. ročníku.

Na konci 1. a 3. čtvrtletí budeme realizovat anonymní dotazníkové šetření zaměřené na klima třídy, v němž se žáci mohou vyjádřit, jak se ve škole cítí, jak fungují vztahy mezi žáky třídy.

4.2 KOORDINACE PREVENTIVNÍCH AKTIVIT VE ŠKOLE, GARANT PROGRAMU A JEHO SPOLUPRACOVNÍCI

Za koordinaci preventivních aktivit ve škole zodpovídá školní metodik prevence. Školní metodik prevence se podílí na přípravě Preventivního programu pro daný školní rok a jeho realizaci ve škole.

Školní metodik prevence spolupracuje s výchovným poradcem, školním psychologem, třídními učiteli a ostatními pedagogy, metodikem prevence v PPP, s odborníky a institucemi zabývajícími se problematikou rizikových projevů chování.

Garantem Preventivního programu pro daný školní rok je ředitelka školy.

4.3 PROPAGACE: SEZNÁMENÍ PEDAGOGICKÉHO SBORU S FILOZOFIÍ PROGRAMU A ZAANGAŽOVÁNÍ VŠECH PEDAGOGŮ DO JEHO REALIZACE

Pedagogický sbor je informován o hlavních přístupech a obsahu aktualizovaného Preventivního programu v září daného školního roku (email, webové stránky školy, tištěná podoba dokumentu k dispozici ve sborovně).

Preventivní program 2024/2025 je zveřejněn na webových stránkách školy v září 2024.

4.4 VZDĚLÁVÁNÍ PEDAGOGŮ

Další vzdělávání pedagogů je realizováno formou školení, např. NIDV, KVIC. Jsou preferovány vzdělávací akce zaměřené na práci s třídním kolektivem, posilování pozitivního klimatu ve školní třídě, kybernetickou bezpečnost, formativní hodnocení, a také další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti inkluzivního vzdělávání, prevence školní neúspěšnosti, rozpoznání mimořádně nadaných žáků a následný rozvoj jejich nadání.

Školní metodik prevence koordinuje vzdělávání pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence rizikových projevů chování.

Školní metodik prevence zajišťuje a předává pracovníkům školy odborné informace o problematice rizikových projevů chování, o nových trendech ve vzdělávání, o nabídkách programů, o změnách v související legislativě, o metodách a formách specifické a nespecifické primární prevence (webové stránky školy, letáky ve sborovně, provozní porady, individuální konzultace, metodické schůzky).

Od září 2020 mají pedagogové k dispozici aktualizovaný Program proti šikanování.

4.5 METODICKÉ, UČEBNÍ MATERIÁLY A DALŠÍ POMŮCKY

Materiály z oblasti prevence rizikových projevů chování jsou pro pedagogy k dispozici v místnosti školního poradenského pracoviště.

Aktuální informace, edukativní články, základní dokumenty, kontakty jsou na webových stránkách školy. V příloze Preventivního programu je k dispozici seznam doporučených zdrojů informací a aktivit (webové odkazy, literatura) z oblasti prevence rizikových projevů chování.

4.6 SPOLUPRÁCE S ODBORNÍKY A ORGANIZACEMI

Poradenské služby ve spolupráci s výchovným poradcem, školním psychologem a školním metodikem prevence zajišťují odborníci a instituce zaměřené na prevenci rizikových projevů chování (*seznam v tabulce*).

PPP Ostrava okresní metodik prevence	Mgr. Kateřina Puterová Telefon: 605 397 594 E-mail: katerina.puterova@ppp-ostrava.cz Mgr. Petra Chudá Telefon: 553 810 768 E-mail: petra.chuda@ppp-ostrava.cz Mgr. Jakub Macošek Telefon: 553 810 769 E-mail: jakub.macosek@ppp-ostrava.cz Pedagogicko-psychologická poradna 17. listopadu 1123, 708 00 Ostrava-Poruba www.ppp-ostrava.cz
Městská policie Ostrava	pracoviště Ostrava-Jih, A. Kučery 31, telefon: 596 712 293 centrum prevence Ostrava-Jih, A. Kučery 31, telefon: 595 781 324 www.mpostrava.cz
Policie ČR	obvodní oddělení Ostrava-Hrabůvka Dr. Martíňka 14, 700 30 Ostrava-Hrabůvka Telefon: 596 785 101 www.policie.cz/clanek/obvodni-oddeleni-policie-ostrava-hrabuvka.aspx
OSPOD Odbor sociálně právní ochrany dětí	Úřad městského obvodu Ostrava-Jih Horní 791/3 700 30 Ostrava-Hrabůvka odloučené pracoviště Provaznická 1244/62 Telefon: 599430403 https://ovajih.ostrava.cz/cs/radnice/urad/odbor-socialne-pravni-ochrany-deti
o. p. s. Pavučina	Bořivojova 620/29 718 00 Ostrava-Kunčičky Telefon: 607 117 120 www.pavucina.net

Centrum pro rodinu a sociální péči z. s. Středisko RODINA	Syllabova 19 703 86 Ostrava-Vítkovice Telefon: 731 625 618 E-mail: mfridrichova@prorodiny.cz http://www.prorodiny.cz/
Anabell poruchy příjmu potravy	Sokolská třída 2587/81, 70200 Ostrava, Moravská Ostrava Telefon: 602 236 457 www.anabell.cz
o. p. s. Renarkon	Mariánskohorská 29/1328, 702 00 Ostrava - Mor. Ostrava Telefon: 595 782 122, 595 627 005 http://www.renarkon.cz/
Linka bezpečí	Telefon: 116 111 www.linkabezpeci.cz
Rodičovská linka	Telefon: 840 111 234, 606 021 021 www.rodicovskalinka.cz
Nenech to být	on-line schránka důvěry https://www.nntb.cz/
e-bezpečí	http://www.e-bezpeci.cz
lékaři (psychiatři)	MUDr. Foltýnová Marie, Na Hradbách 4, Moravská Ostrava Telefon: 596 127 612
	MUDr. Matys Jaroslav, Zdeňka Chalabaly 3041/2, Ostrava-Bělský Les Telefon: 596 768 656
	MUDr. Pavlíková Kristýna, 17. listopadu 1790, Ostrava-Poruba Telefon: 597 373 280, 597676 281
	MUDr. Vaníková Gabriela, Opavská 962/39, Ostrava-Poruba Telefon: 596 973 212-3
dětské kliničtí psychologové	Mgr. Bartáková Mrowetz Michaela, SNP 4, Ostrava-Zábřeh Telefon: 596 783 707, 608 959 030
	PhDr. Ivanová Marie, Dr. Martínka 7, Ostrava-Hrabůvka Telefon: 595 703 378

	PhDr. Friesová Ilona, Kafkova 8, Moravská Ostrava Telefon: 596 638 567, 605 241 634
	Mgr. Jemelková Eva, Sokolská tř. 51, Moravská Ostrava Telefon: 596 114 783
	PhDr. Krásná Jelena, Milíčova 8, Moravská Ostrava Telefon: 596 116 700
	PhDr. Mrkvicová Ludmila, Na Hradbách 4, Moravská Ostrava Telefon: 596 127 613
	Mgr. Navrátilová Halina, 28. října 38, Moravská Ostrava Telefon: 596 124 400
	PhDr. Niliusová Jiřina, B. Martinů, Ostrava-Poruba Telefon: 596 628 439

4.7 METODY A FORMY PRÁCE

Při realizaci prevence využíváme pestré metody a formy práce:

- besedy s učiteli nebo odborníky, diskuse
- metody vedoucí k rozvoji klíčových kompetencí
- formativní hodnocení
- párová a skupinová práce ve třídě
- třídnické hodiny
- individuální přístup k žákům, konzultace učitelů
- mezitřídní a celoškolní projekty
- žákovský parlament
- sportovní turnaje
- ozdravné pobyty, školy v přírodě a turistické kurzy
- hudební vystoupení
- hudební, recitační, výtvarné a dramatické soutěže
- oborové soutěže
- osvětová a poradenská činnost výchovného poradce a školního metodika prevence

4.8 AKTIVITY V OBLASTI PRIMÁRNÍ PREVENCE RIZIKOVÝCH PROJEVŮ CHOVÁNÍ

Aktivity zaměřené na poskytování informací žákům v rámci výchovně vzdělávacího procesu, aktivity zaměřené na cílené formování zdraví prospěšných postojů a hodnot

Zdraví, zdravý životní styl, primární prevence rizikových projevů chování (netolismus, nomofobie), poruchy příjmu potravy, kyberšikana a další rizikové formy komunikace prostřednictvím multimédií, šikana, vandalismus, návykové látky, projevy netolerance, xenofobie, dopravní výchova.

Vlastní rámcový program příloha č. 1 + Harmonogram aktivit 5.1 a 5.2

Volnočasové aktivity, nepovinné předměty

Odstavec 5.4

Osvětová a poradenská činnost poskytovaná přímo ve škole nebo ve spolupráci s odborníky či specializovanými zařízeními

Etický kompas o. p. s. Pavučina, Městská policie Ostrava, oddělení prevence

Harmonogram aktivit 5.1 a 5.2

4.9 FINANČNÍ ZAJIŠTĚNÍ

Placené preventivní programy externích subjektů hradí zákonní zástupci žáků. Některé aktivity jsou zdarma nebo jsou hrazeny z projektů. Využíváme nabídky preventivních programů, které jsou zdarma např. díky dotaci Statutárního města Ostravy. Metodické a učební materiály pro pedagogy a DVPP financuje škola z vlastního rozpočtu nebo z projektů.

5. HARMONOGRAM AKTIVIT

5.1 AKTIVITY PRO ŽÁKY

<i>Aktivita</i>	<i>Termín</i>	<i>Cílová skupina</i>	<i>Realizuje zodpovídá</i>
ETICKÝ KOMPAS	bude upřesněn	žáci 1. - 9. ročníku	o.p.s. Pavučina organizuje Mgr. I. Čechová
1. ročník: Ze školky do školy. Budme kamarádi. 2. ročník: Nebezpečí a jak na něj. Všichni za jednoho. 3. ročník: Všichni za jednoho. Hurá, škola! 4. ročník: Ušetřit nebo utratit. Když nesvítil obrazovka. 5. ročník: Když se kouknu do zrcadla, co vidím? Dobrodružství v internetových mořích. 6. ročník: Síla slova. Jiná nemoc, šikana. 7. ročník: Trable dospívání. Předsudky. 8. ročník: Image a charakter. Rozhodování. 9. ročník: Peníze. AIDS – vztahy – sex.			
PREVENTIVNÍ PROGRAM LÉKAŘSKÉ FAKULTY OSTRAVSKÉ UNIVERZITY	bude upřesněn	žáci 6.-8. ročníku	lektorky z Lékařské fakulty Ostravské univerzity pod hlavičkou Zdravotního ústavu Ostrava organizuje Mgr. I. Čechová
6. ročník: Duševní zdraví 7. ročník: Prevence kouření 8. ročník: Prevence alkoholu			
BESEDY S MĚSTSKOU POLICÍ	bude upřesněn	žáci 1. – 9. ročníku	Městská policie Ostrava, oddělení prevence organizuje Mgr. I. Čechová
osobní bezpečí, bezpečí v silničním provozu, právní vědomí, mimořádné krizové události, šikana...			
TŘÍDNÍ HODINY	cca 1x měsíčně	žáci 1. – 9. ročníku	třídní učitelé metodické vedení Mgr. I. Čechová
podpora sounáležitosti a soudržnosti třídního kolektivu, cílená práce se skupinovou dynamikou; záznam v třídní knize (cíl, téma, aktivity)			
TŘÍDNÍ PRAVIDLA	září 2024	žáci 1. – 9. ročníku	třídní učitelé metodické vedení Mgr. I. Čechová
podpora sounáležitosti a soudržnosti třídního kolektivu			

MALÍ A VELCÍ KAMARÁDI	průběžně během školního roku	žáci 1.ABC, 9.AB, 8.B	třídní učitelé zapojených tříd
podpora sounáležitosti a soudržnosti v rámci celé školy, pozitivní školní klima, prevence šikany			
DEN PRO MOU TŘÍDU	listopad / prosinec 2024	žáci 1. - 9. ročníku	celý pedagogický sbor, rodiče, senioři <i>hlavní organizátor</i> <i>Mgr. I. Čechová</i>
propojení rodiny a školy, podpora sounáležitosti a soudržnosti v rámci celé školy, pozitivní školní klima			
VÁNOČNÍ JARMARK A SLAVNOSTNÍ ROZSVÍCENÍ VÁNOČNÍHO STROMU	9. prosinec 2024	žáci, rodiče, veřejnost	celý pedagogický sbor <i>organizuje</i> <i>Mgr. D. Kořenková</i>
propojení rodiny a školy, podpora sounáležitosti a soudržnosti v rámci celé školy, pozitivní školní klima			
ŠKOLNÍ SPORTOVNÍ TURNAJE	průběžně během školního roku	žáci 1. - 9. ročníku	učitelé tělesné výchovy
podpora sounáležitosti a soudržnosti v rámci celé školy, pozitivní školní klima			
DĚTSKÁ POUŤ – OSLAVA DNE DĚTÍ	květen / červen 2025	žáci 1. - 9. ročníku	celý pedagogický sbor, rodiče <i>hlavní organizátor</i> <i>Mgr. K. Bartková</i>
podpora sounáležitosti a soudržnosti v rámci celé školy, pozitivní školní klima			
LOUČENÍ S DEVĚTÁKY	červen 2025	žáci 1. - 9. ročníku	celý pedagogický sbor (zejména třídní učitelé 1. a 9. ročníku) <i>hlavní organizátor</i> <i>Mgr. K. Bartková</i>
podpora sounáležitosti a soudržnosti v rámci celé školy, pozitivní školní klima			
PÉBĚČKO NA KRESTOVCE	září–listopad 2024	žáci 2. - 9. ročníku	celý pedagogický sbor, žákovský parlament <i>hlavní organizátor</i> <i>Mgr. M. Sekelová</i>
participativní rozpočtování, podíl na rozvoji školy, podpora sounáležitosti a soudržnosti v rámci celé školy, pozitivní školní klima			
MEZIGENERAČNÍ SPOLUPRÁCE	průběžně během školního roku	žáci 1. - 9. ročníku	vyučující zapojených tříd, vedení školy <i>hlavní organizátor</i> <i>Mgr. K. Bartková</i>
prosociální chování ve vztazích a ve veřejném životě, sociální empatie			

5.2 SPOLEČNÉ AKTIVITY PRO ŽÁKY A JEJICH RODIČE

<i>Aktivita</i>	<i>Termín</i>	<i>Cílová skupina</i>	<i>Realizoval zodpovídá</i>
SLAVNOSTNÍ VÍTÁNÍ PRVNÁČKŮ	2. září 2024	žáci 1. a 9. ročníku, 8. B rodiče žáků 1. ročníku	vedení školy, třídní učitelé zapojených tříd
projekt Malí a velcí kamarádi			
DEN PRO MOU TŘÍDU	listopad/prosinec 2024	žáci, rodiče	celý pedagogický sbor, rodiče <i>hlavní organizátor</i> <i>Mgr. I. Čechová</i>
propojení rodiny a školy, podpora sounáležitosti a soudržnosti v rámci celé školy, pozitivní školní klima			
VÁNOČNÍ JARMARK	9. prosinec 2024	žáci, rodiče, veřejnost	celý pedagogický sbor, rodiče <i>organizuje</i> <i>Mgr. D. Kořenková</i>
propojení rodiny a školy, podpora sounáležitosti a soudržnosti v rámci celé školy, pozitivní školní klima			
PŘEDVÁNOČNÍ KONCERT	29. listopad 2024	žáci, rodiče, veřejnost	<i>hlavní organizátor</i> <i>Mgr. Z. Jirů Šimůnková</i>
propojení rodiny a školy, podpora sounáležitosti a soudržnosti v rámci celé školy, pozitivní školní klima			
DĚTSKÁ POUŤ OSLAVA DNE DĚTÍ	červen 2025	žáci 1. - 9. ročníku	celý pedagogický sbor, rodiče <i>hlavní organizátor</i> <i>Mgr. K. Bartková</i>
propojení rodiny a školy, podpora sounáležitosti a soudržnosti v rámci celé školy, pozitivní školní klima			

5.3 AKTIVITY PRO RODIČE

<i>Aktivita</i>	<i>Termín</i>	<i>Realizuje</i>	<i>Forma</i>
INFORMAČNÍ SERVIS PRO RODIČE	září 2024	Mgr. I. Čechová	webové stránky školy
Seznámení s Preventivním programem, Programem proti šikanování, konzultačními hodinami školního metodika prevence a výchovného poradce, seznam kontaktů na instituce a společnosti poskytující pomoc v oblasti rizikových projevů chování dětí.			
SEZNÁMENÍ RODIČŮ SE ŠKOLNÍM ŘÁDEM A PRAVIDLY HODNOCENÍ	9. září 2024	třídní učitelky	úvodní třídní schůzky, webové stránky školy
INDIVIDUÁLNÍ KONZULTACE	v průběhu školního roku	všichni pedagogové	konzultační hodiny kontakty na webových stránkách školy

5.4 VOLNOČASOVÉ AKTIVITY PRO ŽÁKY

Škola realizuje řadu zájmových kroužků cíleně zaměřených na smysluplné využívání volného času.

Pohyb je základ zdravého životního stylu, a proto nabízíme širokou škálu sportovních aktivit, které děti nejen pobaví, ale i udrží ve formě. Naše nabídka: tenis, jóga, stolní tenis, sportovní hry, florbal, dopravní kroužek.

Pro zvědavé děti, které rády objevují a zkoumají, jsou připraveny kroužky, kde mohou získat nové vědomosti a dovednosti. Naše nabídka: Klub objevitelů, Multimediální klub, Geologický klub, Klub logických her, Křížem krážem, matematika pro devátáky.

Jazykové znalosti jsou v dnešní době klíčem k úspěchu, a proto nabízíme kroužky, které pomohou dětem zdokonalit se v cizích jazycích. Naše nabídka: Funny English, španělština, příprava na Cambridge testy.

Kreativní duše si přijdou na své v našich výtvarných kroužcích, kde mohou rozvíjet své dovednosti a tvořivost. Naše nabídka: keramika, výtvarné tvoření, školní časopis.

Pro ty, kteří mají rádi hudbu, je připraveno několik možností, jak rozvíjet svůj talent a lásku k hudbě. Naše nabídka: Dětské pěvecké sbory Kořata a Čtyřlístek, flétnový soubor, hra na flétnu

Navíc, ve spolupráci se Základní uměleckou školou Leoše Janáčka v Ostravě-Vítkovicích, nabízíme možnost výuky hry na různé hudební nástroje přímo v učebnách naší školy. Děti si mohou zvolit hru na housle, flétnu, keyboard, klavír, kytaru a další nástroje pod vedením zkušených pedagogů. Mohou také docházet do jedné ze čtyř dětských cimbálových muzik (Kordulka, Fidlíci, Šmidlíci, Skřípci).

Škola pořádá během školního roku také jednorázové školní akce: sportovní turnaje (vybíjená, florbal, sálová kopaná, stolní tenis, sportovní soutěže družstev), hudební a recitační soutěže, jazykové soutěže (angličtina), návštěvy divadel, kin, koncertů a výstav, edukační programy ve Světě techniky Ostrava, v GVUO, v galerii PLATO, recitační a pěvecké soutěže, matematické soutěže (Pythagoriáda, Matematický Klokán, Logická olympiáda), dějepisné, zeměpisné a biologické olympiády, olympiádu v českém jazyce, třídní výlety, exkurze, knihovnické lekce, ekologické aktivity (OZO Ostrava, výuka v Lesní škole), vánoční jarmark, vánoční koncert, loučení s devátáky apod.

Žáci 1. stupně vyjíždějí 1krát ročně na čtrnáctidenní ozdravný pobyt. Organizujeme také lyžařský kurz. Pro zájemce je v říjnu plánován zájezd do Velké Británie. V rámci žákovské mobility projektu Erasmus+ budeme realizovat výměnný pobyt, podobně jako v minulém školním roce, kdy jsme navázali spolupráci s žáky ve španělské Eldě.

5.5 PREVENTIVNÍ AKTIVITY V RÁMCI VÝUKY (PRŮŘEZOVÁ TÉMATA, UČIVO JEDNOTLIVÝCH PŘEDMĚTŮ)

1. STUPEŇ

prvouka, vlastivěda,
přírodověda, třídní hodiny

Důraz je kladen na zvyšování sebevědomí žáků, rozvoj osobnosti, vnímání individuálních odlišností dětí mezi sebou, zdravý životní styl, životosprávu, řešení stresu, komunikativní dovednosti, řešení konfliktů, schopnost klást otázky, vyjádřit svůj názor, umění říci „ne“, vzájemnou pomoc, spolupráci ve skupině, schopnost vyhledat pomoc, na úctu, sebeúctu, důvěru, pravidla soužití mezi žáky, mezi žáky a učiteli.

Vlastní rámcový program příloha č. 1

2. STUPEŇ

výchova ke zdraví,
výchova k občanství,
přírodopis, třídnické
hodiny

Pozornost je věnována zejména pravidlům soužití ve skupině (prevence šikany), tréninku aktivního naslouchání, toleranci k menšinám a jiným názorům (rasismus, extremismus), vyrovnání se s neúspěchem, obraně před manipulací, postojům k návykovým látkám, právnímu vědomí, sexuální výchově.

Vlastní rámcový program příloha č. 1

5.6 PREVENTIVNÍ AKTIVITY ZAMĚŘENÉ NA VYBRANÉ PROBLÉMOVÉ ŽÁKY

Průběžně sledujeme konkrétní podmínky a situace ve třídě z hlediska rizik, výskytu rizikových projevů chování a uplatňujeme různé formy a metody umožňující včasné zachycení ohrožených dětí (zodpovídá třídní učitel, výchovný poradce, školní metodik prevence, vedení školy).

Porušování školního řádu, týkajícího se držení, distribuce a užívání návykových látek v prostorách školy a na akcích pořádaných školou, je klasifikováno jako hrubý přestupek a jsou vyvozeny patřičné sankce definované ve školním řádu. Stejně tak vstup do školy nebo na akci pořádanou školou pod vlivem návykové látky je hodnocen jako hrubé porušení školního řádu. Jsou sledovány i další rizikové projevy chování: šikana, kyberšikana, vandalismus, brutalita, projevy rasismu, intolerance apod. Při jejich zjištění jsou navržena cílená opatření. V případě, kdy selže prevence ve škole, bude přistoupeno k následujícím opatřením:

1. individuální pohovor se žákem
2. jednání s rodiči na úrovni výchovné komise
3. doporučení kontaktu s odborníky
4. v případě nezájmu rodičů uvědomění odboru sociálně-právní ochrany dětí, v případě dealerství oznámení Policii ČR

V případě zvláště hrubých opakovaných slovních a úmyslných fyzických útoků žáka vůči zaměstnancům školy nebo školského zařízení nebo vůči ostatním žákům oznámí ředitel školy tuto skutečnost odboru sociálně-právní ochrany dětí, jde-li o nezletilého, a státnímu zastupitelství do následujícího pracovního dne poté, co se o tom dozvěděl.

6. EVIDENCE AKTIVIT A SLEDOVÁNÍ JEJICH EFEKTIVITY

Školní metodik prevence vede evidenci rizikových projevů chování ve škole (Deník školního metodika prevence), jednou za rok zpracovává hodnocení Preventivního programu. Eviduje realizaci veškerých aktivit primární prevence na škole. Zpětnou vazbu o kvalitě a přínosu aktivit primární prevence získává na základě dotazníků, anket a rozhovorů s žáky, rodiči a pedagogy.

7. PŘÍLOHY

1. Vlastní rámcový program
2. Program Etický kompas
3. Besedy s Městskou policií Ostrava
4. Třídní hodiny
5. Třídní pravidla
6. Projekt Malí a velcí kamarádi
7. Seznam doporučené literatury a webových odkazů
8. Krizový plán: Záškoláctví
9. Krizový plán: Kouření tabákových výrobků a elektronické cigarety
10. Krizový plán: Alkohol
11. Leták Nikotinové sáčky
12. Karta KID – karta k identifikaci špatného zacházení s dětmi

7.1 VLASTNÍ RÁMCOVÝ PROGRAM

Příloha č. 1

<i>Ročník</i>	<i>Předmět</i>	<i>Téma</i>
1.	Prvouka	Na koho se mohu obrátit? Zdraví
2.	Třídní hodina Prvouka	Na koho se mohu obrátit? Zdraví
3.	Prvouka	Kouření, alkohol(ismus)... Zdraví
4.	Vlastivěda Přírodověda	Mezilidské vztahy Zdraví
5.	Přírodověda	Návykové látky. Mám právo...
6. – 7.	Výchova ke zdraví	Závislost. Kouření a alkohol Vztahy: Sexualita. Vhodné chování a komunikace Kyberšikana Zdravý životní styl Právo a pomoc Posílení osobnosti
	Výchova k občanství	Právo Osobnost Vztahy: Komunikace. Sexualita
8.	Výchova ke zdraví	Závislost. Kouření a alkohol. Drogy Vztahy: Sexualita Vhodné chování a komunikace. Asertivita Kyberšikana Zdravý životní styl Právo a pomoc Posílení osobnosti
	Výchova k občanství	Právo Osobnost Vztahy: Komunikace Rasismus

9.	Výchova ke zdraví	Návykové látky a prevence Netolismus. Gambling Vztahy: Sexualita Vhodné chování a komunikace Kyberšikana Zdravý životní styl Právo a pomoc Posílení osobnosti
	Výchova k občanství	Právo Osobnost Xenofobie, rasismus, projevy netolerance

7.2 ETICKÝ KOMPAS

Příloha č. 2

ZE ŠKOLKY DO ŠKOLY

Na začátku první třídy je na děti kladeny velké, a pro ně zcela nové, odpovědnosti. Cílem našeho programu je hravou formou (Kouzelná mluvící aktovka) povzbudit děti k postupnému přebírání těchto zodpovědností (jako příprava aktovky podle rozvrhu hodin, péče o školní potřeby...) a motivace dětí k radostnému růstu právě skrze uvědomění si vlastní zodpovědnosti a moci, tyto věci dělat.

NEBEZPEČÍ A JAK NA NĚJ!

Už velmi malé děti se mohou dostat do situací, ve kterých jim hrozí nebezpečí – kontakty s nebezpečnými lidmi na ulici, internetu, přes telefon či dokonce zneužívání v rodině. Děti se hravou formou seznámí s různými rizikovými situacemi a samy navrhnou, jak mají v daných situacích správně reagovat.

BUĎME KAMARÁDI

Pro děti jsou kamarádské vztahy důležité, ale zároveň prochází různými těžkostmi, se kterými se teprve učí vyrovnávat. Program má dětem pomoci ukázat důležité principy pro dobré kamarádství a formou simulací dát určitá vodítka, jak reagovat, když dochází k ubližování od spolužáků. Prostřednictvím sociálních her se děti naučí pozitivním reakcím. Formou her děti samy přijdou na to, že kamarádi jsou důležitější než mobil a přátelství, úsměv a láska je důležitější než perly.

VŠICHNI ZA JEDNOHO

V třídním kolektivu děti tráví velkou část svého času. Proto je pro ně důležité, aby spolu uměly vycházet, učily se vzájemnému respektu a přijetí. Cílem programu je v interaktivních hrách podpořit vztahy napříč třídním kolektivem, učit děti klást správné otázky a vzájemně se respektovat.

HURÁ ŠKOLA

Heslo, které dětem mnohdy moc neříká. Náš program pomáhá dětem nalézat pozitivní aspekty povinné školní docházky, podněcuje a podporuje v dětech vytrvalost v překonávání překážek, nabízí k vyzkoušení kreativní metody učení. Ve škole tráví děti velkou část dne a učí se v ní nejen novým poznatkům, ale také vztahům – s dospělými i s vrstevníky. Toto vše může vyvolávat v životě dětí různé problémy. Děti formou dotazníků, vzájemné spolupráce a her samy najdou pozitivní přístup a řešení jednotlivých problematických oblastí, především v učení a vzájemných vztazích.

UŠETŘIT NEBO UTRATIT?

V tomto věku se děti začínají rozhodovat o tom, jak naloží s vlastními penězi (darovanými či z kapesného) a je tedy důležité usměrňovat jejich vztah k nim. V programu si děti formou her a dotazníků uvědomí vlastní postoj k nakládání s penězi. Jsou inspirovány k vděčnosti a k rozumnému investování peněz.

KDYŽ NESVÍTÍ OBRAZOVKA

V naší společnosti patří moderní technologie (PC, mobil...) neodmyslitelně k člověku. Děti s nimi vyrůstají od útlého věku. Na vědomé úrovni málokdo z nás přemýšlí nad tím, co s námi neustálá přítomnost a používání těchto technologií může dělat. V našem programu dostávají děti příležitost nahlédnout pod pokličku vlastních postojů k moderním technologiím. Mají příležitost si uvědomit, zda je

využívají ke svému prospěchu nebo zda už tyto technologie začínají nad nimi "vládnout". Vedeme děti k uvědomění si vlastní zodpovědnosti ve využívání mobilů a počítačové techniky.

KDYŽ SE KOUKNU DO ZRCADLA, CO VIDÍM?

Tlak na fyzický vzhled je i u menších dětí čím dál silnější. Přidá-li se k tomu předpubertální nezralost a povrchnost, stává se téma vzhledu důvodem k ponižování či nízkému sebevědomí. Program má odkrýt podstatu vzhledu a krásy, povzbudit k vnímání celé osobnosti člověka a oceňovat na prvním místě jiné hodnoty než jen vzhled.

DOBRODRUŽSTVÍ V INTERNETOVÝCH MOŘÍCH

Děti tráví na internetu významnou část svého času. Téma je provází mapováním možných úskalí, motivuje k osobní reflexi a tvořivému přístupu při „plavbě bezpečnou cestou“. Interaktivně pracujeme s příčinami a důsledky základních forem kyberšikany. Žáci konfrontují své povědomí a postoje s příběhy současné praxe. Důraz je kladen na včasné předcházení rizikům kyberšikany.

SÍLA SLOVA

Slova mají velkou moc v našich životech. Každý z nás touží po ocenění, pochvale a povzbuzení. Většinou (a děti vám o tom můžou vyprávět) se však setkáváme s urážkami, odmítnutím, ponižováním. V tomto programu dáváme dětem možnost prožít sílu pozitivních slov a motivujeme je, aby ji co nejlépe využívaly i v jejich každodenních setkáních a vztazích.

JINÁ NEMOC – ŠIKANA

Pokud někdo nechce onemocnět chřipkou, sportuje, zdravě se stravuje a otužuje se. Šikana je „jiná nemoc“ – je to nemoc kolektivu. Pokud nemá kolektiv onemocnět „šikanou“ musí hledat způsoby, jak tomu předcházet. Program má za cíl podpořit vztahy napříč kolektivem – což je jedno z mnoha preventivních opatření před „jinou nemocí“. Děti v programu společně hledají možnosti jak různými způsoby této „nemoci kolektivu“ předcházet. Vykomunikují si, co je pro jejich vztahy ve třídě tou správnou prevencí.

TRABLE DOSPÍVÁNÍ

Dospívání je období mnoha změn, vnitřního zmatku, experimentů, získávání nových zkušeností, konfliktů s rodiči... Jak se v tom dospívající cítí? Co můžou změnit? Co je normální a co (a proč) by jim mohlo ublížit? Odpovědi na tyto otázky hledáme společně s dětmi právě v programu Trable dospívání.

PŘEDSUDKY

Každý z nás se může v životě setkat (a s velkou pravděpodobností se setkal) s odmítnutím kvůli tomu, jakou má barvu pleti, jaké nosí oblečení, jakou poslouchá hudbu, jakou má barvu vlasů... Výčet by mohl být hodně dlouhý. Odmítnutí, neférové jednání a znevýhodnění osob, které je zdůvodněno tím, že je někdo „jiný“ než „normální“ se nazývá diskriminace. Cílem našeho programu, je otevřít téma předsudků a diskriminace na osobní rovině. Pomoci dětem uvědomit si, co předsudky vytváří, jaký je jejich přístup k nim a jak s nimi můžou pracovat, aby neohrožovaly jejich vztahy s druhými lidmi.

IMAGE A CHARAKTER

Pro mladé lidi dnes bývá důležitější vnější vzhled po vzoru „velkých hvězd“ než vnitřní hodnota člověka. V tomto programu se společně s dětmi zamýšlíme nad mírou důležitosti „Image“ a vzhledu v našem životě, nad tématem sebepřijetí a také rozvoje charakterových vlastností a jejich přínosu pro život.

ROZHODOVÁNÍ

Naše rozhodování jsou z velké části ovlivněna našimi hodnotami. Pokud jsou naše hodnoty postaveny na špatných základech, ovlivní to naše rozhodování a můžeme se rozhodovat, v dlouhodobém hledisku, špatně. Pro správná rozhodnutí je důležité mít správně nastavený hodnotový žebříček (systém). A o tomto principu diskutujeme a zkusíme praktická „cvičení“ s dětmi v programu Rozhodování.

PENÍZE

Cílem tohoto programu je pomoci dětem ujasnit si postoj k penězům a vnímání potřeb lidí kolem nás. Děti se zamýšlejí nad otázkou „Jak mohou peníze změnit život člověka?“. Diskutují nad problémem „života na dluh“. Ujasní si, že peníze samy o sobě nejsou špatné. Jestliže však nejsou správně používány, mohou být nebezpečné. Seznámí se s některými organizacemi, které pomáhají (např. Člověk v tísni, Nadace mezinárodní potřeby...). Jsou motivovány k dárcovství a pomoci, tam, kde je to potřeba.

AIDS-VZTAHY-SEX

V úvodu programu hovoříme všeobecně o nemoci AIDS, jejím vzniku a rozšíření. Seznamujeme studenty se statistickými údaji ze světa i z naší republiky. Mluvíme o rizikovém způsobu chování, cestách přenosu viru HIV, který způsobuje onemocnění AIDS a zároveň o prevenci. Program představuje fakta v takovém kontextu, aby studenti viděli sex z hlediska zdraví, vztahů a jejich dlouhodobé budoucnosti. Program také povzbuzuje studenty ke zdrženlivosti a ukazuje, že panenství je vzácný dar pro milovaného člověka. Hovoříme o důvodech k věrnosti, o lásce, osobní odpovědnosti a také osobní volbě. Ukazujeme, že jedinou zcela spolehlivou prevencí je manželská věrnost a sexuální zdrženlivost před manželstvím. Zmiňujeme se také o antikoncepci a přirozeném plánování rodičovství. Kromě problematiky AIDS se dotýkáme i souvisejících problémů, jako jsou drogy, pornografie, pohlavní zneužívání, pohlavní nemoci a další negativní jevy. Studenti mají příležitost se anonymně ptát na věci, které v rámci tématu zajímají.

Zdroj: <https://pavucina.net/programy-prevence-rizikoveho-chovani-pro-zs-a-ss/preventivni-program-eticky-kompas/#>

7.3 BESEDY S MĚSTSKOU POLICIÍ OSTRAVA

Příloha č. 3

1. TŘÍDA – PRVNÁČCI V BEZPEČÍ

V interaktivní besedě upozorníme děti na rizikové situace, se kterými se mohou setkat cestou ze školy a v době, kdy jsou doma samy. Pomocí her, do kterých se děti aktivně zapojují, si osvojují správné návyky bezpečného chování v každodenním životě.

2. TŘÍDA – ŽIVOT I HRA, MAJÍ PRAVIDLA

Děti se v besedě dozvědí, proč vznikla pravidla, kdo dohlíží ve skutečném životě na jejich dodržování a co se může stát, když je porušíme.

3. TŘÍDA – MALÝ KRIMINALISTA (ZÁKLADY KRIMINALISTIKY A SVĚDECTVÍ)

Cvičení je zaměřeno na rozvoj pozornosti a paměti. Cílem je, aby si děti prostřednictvím hry naučily zapamatovat si důležité informace, pokud se stanou svědky protiprávního činu. Cvičení je zaměřeno především na schopnost slovně nebo písemně popsat osoby, věci, vozidla nebo místo trestného činu. Praktické nacvičování konkrétních dovedností probíhá pomocí modelové situace za využití pracovních listů. Děti zde pracují v menších skupinkách.

4. TŘÍDA – STRÁŽNÍK, MŮJ POMOČNÍK

Cílem besedy je seznámit děti s nutností dodržování jednotlivých zákonů a právních norem v běžných životních situacích. Formou diskuse po shlédnutých videoukázkách strážníci žákům vysvětlují jednotlivé modelové situace. Děti získávají základní informace také o funkci integrovaného záchranného systému a linkách tísňového volání.

5. TŘÍDA – INTERNET? PROČ NE

Strážníci s dětmi v besedě shrnou základy vhodného užívání internetu a sociálních sítí, zopakují s nimi důležité informace k zabezpečení počítače nebo mobilního telefonu. Také se dotknou otázky, proč mají mít rodiče přístup do jejich telefonů a aplikací.

6. TŘÍDA – AGRESIVNÍ CHOVÁNÍ

Cílem besedy je upozornit žáky na zdánlivě nevinné hry, které mohou končit až spácháním trestného činu. Strážníci vysvětlují samotný pojem šikany, její následky, jak pomoci oběti a na koho se obrátit.

7. TŘÍDA – NETIKETA, RIZIKA INTERNETU A SOCIÁLNÍCH SÍTÍ

Cílem besedy je ukázat možnosti a způsoby práce v online prostředí tak, aby byl internet a sociální sítě dobrý sluha, nikoliv špatný pán. Strážníci nahlédnou s dětmi do problematiky šikany, stalkingu,

groomingu a kyberkriminality. V besedě se také dozvědí, jak pomoci oběti kybernetické kriminality a na koho se obrátit, když budou potřebovat sami pomoc odborníků.

8. TŘÍDA – PRÁVNÍ POVĚDOMÍ

Cílem besedy je seznámit žáky s právní a trestní odpovědností. Základy právního vědomí jsou orientovány zejména na přestupkový zákon a odpovědnost mládeže mezi 15. až 18. rokem věku za protiprávní jednání.

9. TŘÍDA – ZÁJMY CHRÁNĚNÉ TRESTNÍM ZÁKONEM

Přednáška je zaměřena na seznámení žáků se zájmy chráněnými trestním zákonem, s definicí trestného činu a se strukturou trestního zákoníku. Žáci zjišťují postoje ostatních a rozvíjejí toleranci k odlišným názorům, přehodnocují vybrané trestné činy podle svého žebříčku hodnot.

Zdroj: <https://mpostrava.cz/prevence/besedy-pro-zaky/113-zakladni-skoly>

7.4 TŘÍDNÍ HODINY

Příloha č. 4

Jedním z úkolů třídního učitele je budovat pozitivní klima školní třídy, kultivovat vztahy mezi žáky, rozvíjet jejich potenciál.

Třídnické hodiny poskytují příležitost pro pravidelnou práci se vztahy uvnitř třídy. Tyto hodiny lze využít také pro řešení aktuálních problémů třídy. Mají-li žáci možnost pravidelně se vyjádřit k tomu, co se jim líbí nebo nelíbí ve třídě, může se předejít mnoha problémům.

Třídnické hodiny je vhodné vést interaktivně, v reakci na aktuální potřeby třídy a žáků a nedirektivně. Díky tomu se zvýší aktivita žáků, žáci získají pocit, že mají vliv na své okolí, naučí se řešit problémy a přistupovat k nim zodpovědně. Pro třídnickou hodinu se osvědčilo sezení v komunitním kruhu.

Pro účely třídnických hodin je vhodné vytvořit si pravidla komunikace, která umožňují jejich hladší průběh. Při společné tvorbě těchto pravidel je zajištěna i větší ochota ze strany žáků se jimi řídit.

Třídnické hodiny mohou mít různou podobu. Doporučovaná struktura by měla zahrnovat úvodní aktivitu, jejímž smyslem je žáky zklidnit nebo naopak probudit a naladit na další práci. Dalším krokem je aktivita, která souvisí s tématem třídnické hodiny a která většinou přináší žákům různé prožitky a také nové zkušenosti. Nakonec by mělo proběhnout ukončení třídnické hodiny, které se zaměřuje na upevnění získaných dovedností a na vyjádření toho, čím děti třídnická hodina obohatila.

Zdroj: metodika Práce s třídním kolektivem, Mgr. Friedlová Kari, Mgr. Jurová Lucia, Mgr. Lindovská Lenka, Mgr. Macková Petra, Mgr. Urbancová Martina

DOPORUČENÉ ZDROJE

Mgr. Friedlová Karin, Mgr. Jurová Lucia, Mgr. Lindovská Lenka, Mgr. Macková Petra, Mgr. Urbancová Martina:
Práce s třídním kolektivem http://www.inkluzivniskola.cz/sites/default/files/uploaded/metodika_6.pdf

[Třída v pohodě, nápadník pro podporu dobrých vztahů mezi žáky](#)

<https://www.ucimeonline.cz/courses/66-tridnicka-hodina-online-i-prezencne/>

<https://www.ucimeonline.cz/courses/89-jak-pomoci-detem-poprat-se-se-stresem/>

<https://www.ucimeonline.cz/courses/83-osetreni-specialnich-vzdelavacich-potreb-zaku-ve-vzdelavacim-procesu/>

<https://www.eduin.cz/clanky/educast-o-wellbeingu-s-lenkou-felcmanovou/>

<https://zapojevsechny.cz/>

<https://www.podporainkluze.cz/>

<https://dusevnizdravi.edu.cz/>

M. Dubec: Třídnické hodiny <http://www.odyssey.cz/>

Program proti šikanování ZŠ Krestova

Čapek, Robert. *Třídní klima a školní klima*. Praha: Grada, 2010. Pedagogika (Grada). ISBN 9788024727424

Čapek, Robert. *Učitel a rodič: spolupráce, třídní schůzka, komunikace*. Praha: Grada, 2013. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-4640-1.

Kopřiva, Pavel. *Respektovat a být respektován*. 3. vyd. Kroměříž: Spirála, 2008. ISBN 978-80-904030-0-0.

Gordon, Thomas. *Škola bez poražených: praktická příručka efektivní komunikace mezi učitelem a žákem*. Přeložil Julie ŽEMLOVÁ. Praha: Malvern, 2015. ISBN 978-80-7530-006-5.

Reitmayerová, Eva a Věra Broumová. *Cílená zpětná vazba: metody pro vedoucí skupin a učitele*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2007, 173 s. ISBN 978-80-7367-317-8.

Karns, Michelle. *Jak budovat dobrý vztah mezi učitelem a žákem: zásady a cvičení*. Vyd. 1. Praha: Portál, 1995, 151 s. Zásady a cvičení. ISBN 80-717-8032-4.

7.5 TŘÍDNÍ PRAVIDLA

Příloha č. 5

TŘÍDNÍ PRAVIDLA JSOU PRAVIDLY SOUŽITÍ ŽÁKŮ VE TŘÍDĚ		
<ul style="list-style-type: none"> • Nekopírují pravidla školního řádu. • Měla by vznikat na základě potřeb žáků, aby se žáci ve třídě cítili bezpečně a příjemně. • Jsou v souladu s pravidly školního řádu a s pravidly slušného chování. 		
JAK PRAVIDLA FORMULOVAT?		
Konkrétně	Pozitivně (je-li to možné)	Efektivně
<p>Chováme se k sobě hezky.</p> <p style="text-align: right;"><i>nekonkrétní</i></p> <p>Oslovujeme se křestním jménem nebo vyžádanou přezdívkou.</p> <p style="text-align: right;"><i>konkrétní</i></p>	<p>Nepůjčujeme si věci od druhých, dokud se nezeptáme.</p> <p style="text-align: right;"><i>negativní</i></p> <p>Když si chci něco od někoho půjčit, tak se zeptám.</p> <p style="text-align: right;"><i>pozitivní</i></p>	<p>Tři až pět konkrétních pozitivně formulovaných pravidel.</p>
ABY PRAVIDLA VE TŘÍDĚ FUNGOVALA		
1. <i>Správcovství jednotlivých pravidel</i>	Pečovat o pravidlo znamená sám ho dodržovat a ve chvíli, kdy ho někdo poruší, na to reagovat. Jednotliví správci by měli ke „svému“ pravidlu připsat své jméno.	
2. <i>Oceňování za dodržování pravidel</i>	Oceňujeme popisným jazykem: „Zaznamenala jsem, že dnes jste si neskákali do řeči. Díky tomu se nám mnohem lépe pracovalo.“	
3. <i>Upozorňování na porušování pravidel</i>	S ohledem na danou situaci. Je potřeba být důslední, ale ne za každou cenu (narušení probíhající aktivity apod.)	
4. <i>Kampaň na podporu jednotlivých pravidel</i>	Zaměření se v určitém časovém úseku (např. 1 měsíc) na jedno konkrétní pravidlo. 1 měsíc se budeme snažit podle tohoto pravidla chovat. Občas reflektujeme, jak pravidlo funguje, případně žáci přináší návrhy na zlepšení jeho fungování. Na závěr kampaně proběhne společné hodnocení, jak pravidlo fungovalo.	
5. <i>Pravidla platí i pro učitele</i>		
6. <i>Zviditelnění</i>	Pravidla jsou vyvěšena ve třídě na viditelném místě.	
7. <i>Jak může učitel reagovat na porušování pravidel?</i>	Popisný jazyk. Popis situace s odkazem na porušované pravidlo. Komunikační zpětná vazba: popis situace a pocit, který to v učiteli vyvolalo.	
DOPORUČENÝ POSTUP TVORBY PRAVIDEL		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Smysl pravidel – proč jsou tu pravidla žáci sami formulují odpovědi 2. Brainstorming, brainpool, snowballing – návrhy pravidel 3. Shoda většiny na 3-5 pravidlech 4. Vizualizace pravidel – pomocí vět, piktogramů, obrázků, fotografií, ... 5. Slavnostní podpis všech žáků a učitele pod zvolená pravidla. 6. Vyvěšení pravidel ve třídě na viditelném místě. 		
Termín realizace: <i>začátek září</i>		

7.6 PROJEKT MALÍ A VELCÍ KAMARÁDI

Příloha č. 6

Celoroční projekt je platformou pro rozvoj spolupráce mezi žáky nejnižšího a nejvyššího ročníku naší základní školy. Při společných aktivitách se tyto různé věkové skupiny navzájem obohacují, inspirují, pomáhají si. Hry, sportovní, hudební a výtvarná setkání jsou přirozeným prostředím, v nichž se žáci učí partnerské komunikaci, naslouchání, vzájemnému respektu, uznání a empatii. Projekt je jedním z kamenů cílené a efektivní nespecifické primární prevence rizikových projevů chování na naší škole. U žáků i učitelů posiluje pocit sounáležitosti a hrdosti na školu a její tradice.

Projekt začíná vždy v září slavnostním vítáním prvňáčků a končí v červnu slavnostním loučením s deváťáky. Plán akcí není pevně stanoven, v každém školním roce může být jiný, záleží na domluvě třídních učitelek prvních a devátých tříd. Stálíci bývají podzimní draci, Mikuláš, vánoční setkání, velikonoční tvoření a předávání knih pohádek, které v rámci projektu ve výtvarné výchově napsali a ilustrovali žáci devátého ročníku.

Z pestré sbírky realizovaných aktivit lze ještě zmínit Halloween, pomoc s přípravou výrobků na vánoční jarmark, Den dětí, školní výlet.

Dokumentaci projektu najdete na webových stránkách školy www.zskrestova.cz.

7.7 SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY A WEBOVÝCH ODKAZŮ

Příloha č. 7

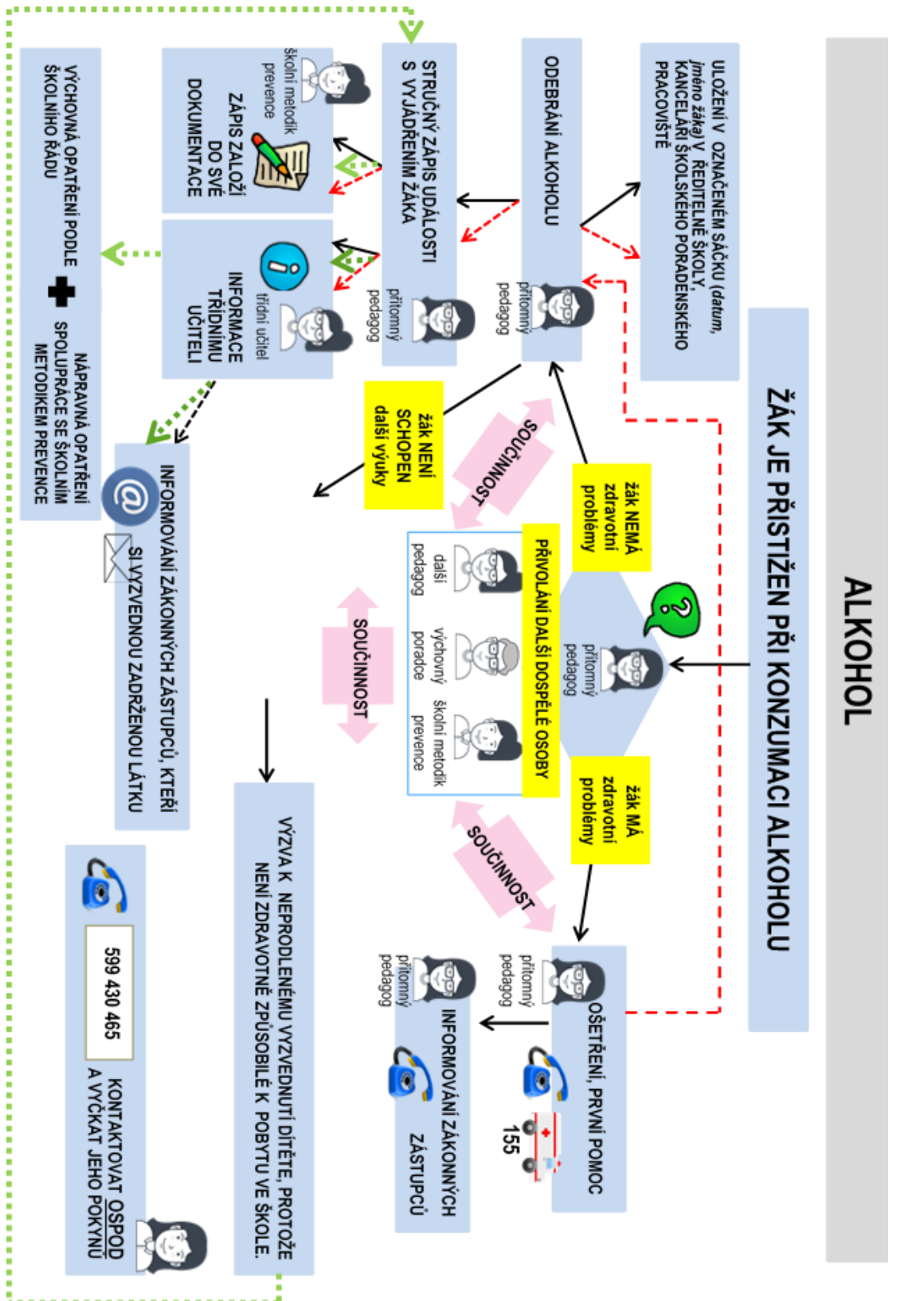
- [1] Bendl, S. *Prevence a řešení šikany ve škole*. 1. vydání. Praha: ISV nakladatelství, 2003. 197 s. ISBN 80-86642-08-9.
- [2] Čapek, R.: *Třídní klima a školní klima*. Praha: GradaPublishing, 2010.
- [3] Čapek, Robert. *Učitel a rodič: spolupráce, třídní schůzka, komunikace*. Praha: Grada, 2013. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-4640-1.
- [4] Ginnis, Paul. *Efektivní výukové nástroje pro učitele: strategie pro zvýšení úspěšnosti každého žáka = The teacher's toolkit : raise classroom achievement with strategies for every learner*. Ilustroval Les Evans. Praha: ve spolupráci s nakladatelstvím Martina Romana a projektem Čtení pomáhá vydala EDUkační LABoratoř, 2017. ISBN 9788090608269.
- [5] Gordon, Thomas. *Škola bez poražených: praktická příručka efektivní komunikace mezi učitelem a žákem*. Přeložil Julie Žemlová. Praha: Malvern, 2015. ISBN 978-80-7530-006-5.
- [6] Hermochová, S. *Hry pro život 1*. 1. vydání. Praha: Portál, 1994. 176s. ISBN 80-85282-79-8.
- [7] Hermochová, S. *Hry pro život 2*. 1. vydání. Praha: Portál, 1994. 146s. ISBN 80-85282-80-1.
- [8] Karnsová, N. *Jak budovat dobrý vztah mezi učitelem a žákem*. 1. vydání. Praha: Portál, 1995. 152s. ISBN 80-7178-032-4.
- [9] Kasíková, Hana. *Kooperativní učení, kooperativní škola*. Vyd. 2., rozš. a aktualiz. Praha: Portál, 2010, 151 s. ISBN 978-807-3677-121.
- [10] Kolář, M. *Nová cesta k léčbě šikany 1*. Vydání. Praha: Portál, 2011. 336s. ISBN 978-80-7367-871-5.
- [11] Kopřiva, Pavel. *Respektovat a být respektován*. 3. vyd. Kroměříž: Spirála, 2008. ISBN 97880904030-0-0.
- [12] Kyriacou, Chris. *Klíčové dovednosti učitele: cesty k lepšímu vyučování*. Vyd. 4. Praha: Portál, 2012, 164 s. ISBN 978-80-262-0052-9.
- [13] Kyriacou, Chris. *Řešení výchovných problémů ve škole*. Vyd. 1. Překlad Dagmar Tomková. Praha: Portál, 2005, 151 s. Pedagogická praxe. ISBN 80-717-8945-3.
- [14] Miovský, M., Adámková, T., Barták, M., Čablová, L., Čech, T., Doležalová, P. et al. (2015). *Výkladový slovník základních pojmů školské prevence rizikového chování* (2nd ed.). Praha: Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze v Nakladatelství Lidové noviny.
- [15] Miovský, M., Aujezká, A., Burešová, I., Čablová, L., Červenková, E., Jírová Exnerová, M. et al. (2015). *Programy a intervence školské prevence rizikového chování v praxi* (2nd ed.). Praha: Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze v Nakladatelství Lidové noviny. 25
- [16] Miovský, M., Gabrhelík, R., Charvát, M., Šťastná, L., Jurystová, L. & Pavlas Martanová, V. (2015). *Kvalita a efektivita v prevenci rizikového chování dětí a dospívajících*. Praha: Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze v Nakladatelství Lidové noviny.
- [17] Miovský, M., Skácelová, L., Čablová, L., Veselá, M., & Zapletalová, J. (2012). *Návrh doporučené struktury minimálního preventivního programu prevence rizikového chování pro základní školy*. Praha: Univerzita Karlova v Praze & Togga.

- [18] Miovský, M., Skácelová, L., Zapletalová, J., Novák, P., Barták, M., Bártík, P. et al. (2015). *Prevence rizikového chování ve školství* (2nd ed.). Praha: Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze v Nakladatelství Lidové noviny.
- [19] Reitmayerová, Eva a Věra Broumová. *Cílená zpětná vazba: metody pro vedoucí skupin a učitele*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2007, 173 s. ISBN 978-80-7367-317-8.
- [20] Šimanovský, Z. *Hry pro zvládnání agresivity a neklidu*. 2. vydání. Praha: Portál, 2008. 176 s. ISBN 978-80-7367-426-7.
- [21] Wiliam, Dylan a Siobhán Leahy. *Zavádění formativního hodnocení: praktické techniky pro základní a střední školy*. Druhé revidované vydání. Praha: ve spolupráci s nakladatelstvím Martina Romana a projektem Čtení pomáhá vydala EDUKAČNÍ LABORATOŘ, 2016. ISBN 978-80-906082-7-6
- [1] <http://www.minimalizacesikany.cz/> šikana
- [2] <http://www.e-bezpecci.cz/> nebezpečné komunikační praktiky
- [3] <http://www.saferinternet.cz/> nebezpečné komunikační praktiky
- [4] <http://www.bezpecne-online.cz/> nebezpečné komunikační praktiky
- [5] <http://www.etickavychova.cz/> portál pro etickou výchovu
- [6] http://www.inkluzivniskola.cz/sites/default/files/uploaded/metodika_6.pdf metodika Práce s třídním kolektivem
- [7] <http://varianty.cz/> inkluze, interkulturní vzdělávání, globální rozvojové vzdělávání, migrace
- [8] <http://www.inkluzive.upol.cz/portal/> systémová podpora inkluzivního vzdělávání
- [9] <https://www.scio.cz/> Nápadník pro podporu dobrých vztahů ve třídě – Třída v pohodě – zdarma ke stažení
- [10] <https://www.ochrance.cz/>, veřejný ochránce práv
- [11] <https://www.ncbi.cz/>, Národní centrum bezpečnějšího internetu
- [12] <http://www.e-nebezpecci.cz/>, vzdělávací aktivity pro učitele všech typů škol
- [13] <http://www.anabell.cz/> poruchy příjmu potravy
- [14] <http://www.msmt.cz/> Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
- [15] <https://www.ucimeonline.cz/courses/66-tridnicka-hodina-online-i-prezencne/>
- [16] <https://www.ucimeonline.cz/courses/89-jak-pomoci-detem-poprat-se-se-stresem/>
- [17] <https://www.ucimeonline.cz/courses/83-osetreni-specialnich-vzdelavacich-potreb-zaku-ve-vzdelavacim-procesu/>
- [18] <https://www.eduin.cz/clanky/educast-o-wellbeingu-s-lenkou-felcmanovou/>
- [19] <https://zapojevsechny.cz/>
- [20] <https://www.podporainkluze.cz/>
- [21] <https://dusevnizdravi.edu.cz/>
- [22] <https://nevyпустdusi.cz/>

- [23] <https://www.societyforall.cz/pbis#ctaTargetProjectLibrary> pozitivní podpora chování – plakátky
- [24] <https://www.odyssea.cz/>
- [25] <https://www.centrumlocika.cz/>
- [26] <https://www.detstvibeznasili.cz/>
- [27] <https://www.wellbeingveskole.cz/>
- [28] <https://inkluzivniskola.cz/napadnik-scio> nápadník aktivit do třídy

7.10 KRIZOVÝ PLÁN: ALKOHOL

Příloha č. 10

7.11 KARTA KID – KARTA K IDENTIFIKACI ŠPATNÉHO ZACHÁZENÍ S DĚTMI

Příloha č. 11

K ČEMU JE KARTA

Karta

- > poskytuje vodítka k identifikaci akutního ohrožení života, bezpečí a zdraví dítěte
- > popisuje postup, jak zajistit ochranu dítěte v souladu s jeho nejlepšími zájmy a platnými právními předpisy v případě akutního a chronického ohrožení

CO JE ŠPATNÉ ZACHÁZENÍ S DĚTMI

Obětí špatného zacházení se může stát každé dítě.

Za špatné zacházení se považuje chování, kterého se vůči dítěti dopouští někdo, koho dítě zná, kdo mu je blízký; kdo o něj má pečovat a chránit ho. Trauma způsobené špatným zacházením může mít vliv nejen na aktuální fyzický a psychologický stav dítěte, ale má devastující dopad i na jeho vývoj. Může jej negativně ovlivňovat po celý zbytek života.

Děti velmi málo, izolovaně, se zdravotním postižením, sníženou komunikační schopností (např. s odišným mateřským jazykem) či jinak zranitelné, jsou ohrožené špatným zacházením mnohem častěji. Může pro ně být obtížnější pojmenovat, co se jim v životě děje, a požádat o pomoc. Vůči jejich potřebám je nutná zvýšená vnímavost.

Je proto zásadní, aby každý z nás, kdo je dítěti blízko, včas reagoval na podezření týkající se možného špatného zacházení.

MÁM DŮVODNÉ PODEZŘENÍ

Pokud jste se stali svědkem špatného zacházení s dítětem a/nebo máte důvěryhodné informace o tom, že by nějaké dítě mohlo být ohrožené špatným zacházením, je třeba bezodkladně jednat dle postupu uvedených níže.

Vaše nečinnost může ohrozit dítě a v určitých situacích může být i trestným činem.

CO MŮŽEME UDĚLAT OBECNĚ

- Budme všímaví k životu a potřebám dětí.
- Vytvářejme pro děti bezpečné prostředí s důrazem na dobré mezilidské vztahy.
- Vyhledejme pro ohrožené dítě včas pomoc.

Rozsah informací týkajících se stavu dítěte se může lišit s ohledem na to, v jaké roli se s dítětem profesně setkáváme. Přesto je důležité jakýmkoliv dle uvedeným projevům věnovat zvýšenou pozornost.

FYZICKÉ ZNAKY ŠPATNÉHO ZACHÁZENÍ

- > Poranění na kůži (modřiny, šrámy, řezné rány, škrábance, popáleniny, otoky, vstny), obzvláště vyskytují-li se opakovaně.
- > Zranění neodpovídající poskytnutému vysvětlení jejich vzniku.
- > Nošení oblečení neodpovídajícího povětrnostním podmínkám za možným účelem zakrýtí zranění.
- > Poranění v oblasti intimních partií projevující se např. problémy se sezením na židli nebo při pohybových aktivitách.
- > Časté bolesti břicha a nevolnost.
- > Náhlá změna váhy.
- > Časté bolesti hlavy.
- > Těhotenství dívek mladších 15 let.
- > Neléčené zdravotní problémy a zanedbání potřebné zdravotní péče.
- > Špatný celkový fyzický stav:
 - Chronický hladově, unavené nebo apatické dítě.
 - Zanedbaná hygiena těla a oděvu.

ZNAKY ŠPATNÉHO ZACHÁZENÍ PROJEVUJÍCÍ SE V CHOVÁNÍ DÍTĚTE

Na dítě vykazující neobvyklé nebo výchovně náročné chování je potřeba poohlížet především jako na dítě, které může být v obtížné situaci a potřebuje naši pozornost a pomoc.

- > Sdělení dítěte o špatném zacházení.
- > Opakovaný křesebný, psaný či herní projev zobrazující násilí či zneužívání popř. další projevy špatného zacházení.
- > Častá neomluvená nebo nedůvěryhodně zdůvodněná nepřítomnost dítěte ve škole.
- > Významná a nevyšetřitelná opoždění ve fyzickém, emocionálním nebo duševním vývoji dítěte.
- > Neobvyklé změny v chování (např. náhlý pokles vzdělávacích výsledků, nervozita, deprese, stážená se, hyperaktivita, snížená pozornost, apatie, častá únava, agresivita, pomočování).

- > Konzumace návykových látek, nadměrné užívání technologií, hazardní hrani a další projevy závislostního chování.
- > Sebeponižování nebo sebevražedné chování či tendence, ubližování druhým či zvířatům.
- > Nekonzistentní nebo nepravděpodobně vysvětlení zranění či neschopnost vzpomínout si na jeho příčinu.
- > Neochota jít domů a/nebo ostražitost či strach z rodičů nebo osob, se kterými dítě sdílí domácnost.
- > Neobvyklý strach z běžného fyzického kontaktu s dospělými a/nebo vrstevníky.
- > Věku neodpovídající sexuální aktivity (např. dotýkání se intimních partií dospělých, tření pohlavních orgánů o dospělé, nadměrná masturbace, promiskuita).
- > Špatná péče o sebe či zanedbaná osobní hygiena.
- > Vlastnění drahých věcí či peněz nedůvěryhodného původu (např. „dostal/a jsem to od kamaráda“).
- > Nápadnosti ve stravovacích návycích (odmítnutí jídla či přejídání).
- > Předčasné převzetí pečovatelské role, snaha chránit ostatní rodinné příslušníky.

ZNAKY RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ PEČUJÍCÍCH OSOB

- > Nezabezpečování základních potřeb dítěte (strava, oblečení, osobní hygiena, spánek, dohled nad dítětem) v míře, která přímo ohrožuje dítě.
- > Nevhodné chování k dítěti (používání fyzických trestů, vyhrožování, zastrážování, nadávání, křik, ponižování atp.)
- > Vysvětlení ohledně zranění dítěte či jeho fyzického stavu je nedůvěryhodné a povaha zranění naznačuje, že dítěte může být bezprostředně ohroženo.
- > Osoba zajišťující péči o dítě je aktuálně pod vlivem alkoholu a/nebo drog či její fyzický a/nebo duševní stav negativně ovlivňuje její schopnost dohlížet na dítě, chránit ho a poskytovat mu péči.
- > Násilí mezi rodiči či osobami, které s dítětem sdílejí společnou domácnost
- > Nápadně ochranné a omezující chování a zvýšená snaha o kontrolu nad tím, co dítě dělá nebo s kým je.
- > Výchovné metody zahrnující kruté nebo nedůstojné chování vůči dítěti (např. zavírání do sklepa, odpírání přístupu do domácnosti, dítě je nuceno jít ze země atp.).

POSTUP POMOCI OHROŽENÉMU DÍTĚTI

AKUTNÍ BEZPROSTŘEDNÍ OHROŽENÍ

- Jedná se o situaci, které mají charakter bezprostředního ohrožení zdraví/ nebo života dítěte (intervence ve prospěch dítěte je neodkladná a je nutné splnit oznamovací povinnost – tzn. bezodkladně informovat OSPOD a Policii ČR a/nebo státní zastupitelství).
- Ohlašující osoba se setká s chováním splňujícím znaky ohrožení dítěte blízkou osobou:
- Je přítomná napadení dítěte (např. při příchodu/ odchodu dítěte ze školy).
- Je v kontaktu s dítětem bezprostředně po napadení.
- dítě popíše situaci, která splňuje znaky špatného zacházení bezprostředně ohrožující zdraví/ nebo život ze strany pečující osoby.
- na dítěti jsou viditelné znaky špatného zacházení bezprostředně ohrožující jeho zdraví/ nebo život.

CHRONICKÉ OHROŽENÍ

- Jedná se o situaci, které mohou mít dlouhodobý vliv na zdraví/ a vyoj dítěte. Dítě vykazuje znaky chronického špatného zacházení (rizikového chování) a/nebo sděluje informace vypovídající o tom, že bylo vystaveno špatnému zacházení, byť není bezprostředně ohroženo (násilí mezi členy rodiny, častá migrace rodiny a/nebo bytová nestabilita, špatné zacházení vyvíjející se snížených rodicovských kompetenci pečovatelů, experimentování s návykovými látkami atp.).

DOPORUČENÝ POSTUP

- Zajistit bezpečí dítěte (fyzické i emocionální).
- Je-li potřeba, poskytnout první pomoc a zajistit lékařskou péči prostřednictvím zdravotnické záchranné služby.
- Kontaktovat orgán sociálně-právní ochrany dětí a Policii ČR, nejlépe příslušníka Služby kriminální policie a vyšetřování se zaměřením na trestně činné pachatele na dětech, a/nebo státního zástupce/advokáta a postupovat podle jejich instrukcí.
- V případě, kdy byly incidentu špatného zacházení (např.: napadení dítěte při příchodu/ odchodu ze školy/ přítomné jiné děti, zajistit v kontaktu s jejich zákonnými zástupci, popř. ve spolupráci s OSPOD a/nebo orgány činnými v trestním řízení, jejich bezpečí a psychologickou pomocí (např.: zprostředkováním služeb psychologa či jiného odborníka).
- Provést záznam události (Příloha č. 3 Metodiky věcné identifikace a podpory ohroženého dítěte).
- Konzultovat situaci dítěte s odborníky na kontaktech uvedených na následující straně.
- V případě, že bude vyhodnoceno, že se jedná o ohrožení dítěte, postupovat dle:
- Zajistit bezpečí dítěte a vyhodnotit míru jeho aktuálního ohrožení.
- Pokud je dítě aktuálně v péči osoby, která ho ohrožila/umožnila jeho ohrožení – v tomto případě postupovat, jako by dítě bylo ohroženo bezprostředně. Viz informace v levé části.
- Kontaktovat orgán sociálně-právní ochrany dětí a dále postupovat v souladu s rozhodnutím/ doporučením OSPOD.
- Provést záznam události (Příloha č. 3 Metodiky věcné identifikace a podpory ohroženého dítěte).

DŮLEŽITÉ KONTAKTY

Police ČR
158

Zdravotnická záchranná služba
155

Městská policie
156 (nemusí být dostupná ve všech lokalitách)

SLUŽBY POSKYTUJÍCÍ ODBORNÉ KONZULTACE

Linka bezpečí
Linka pomoci dětem a mládežtivým do 26 let

Nonstop: bezplatně: 116 111
www.linkabezpeci.cz

Bílý kruh bezpečí
Linka pomoci obětem kriminality a domácího násilí

Nonstop: bezplatně: 116 006
www.kb.b.cz, www.domacinasilic.cz

Linka pro rodinu a školu
Nonstop: bezplatně: 116 000
www.linkazactceneditle.cz

Interaktivní mapa ČR s kontakty pomoci pro děti a rodiny, které se ocitly v náročné situaci
Ohrožené dítě | Mapořič
www.ohrozeneditle.cz

Orgán sociálně-právní ochrany dítěte
Kontakt podle místní příslušnosti:
www.mpsv.cz/web/cz/kontakty-na-mpsv-krajske-urady-a-obce

Portál s informacemi v oblasti primární prevence rizikového chování
www.prevence-info.cz

Portál s informacemi a kontakty v oblasti duševního zdraví
www.opatruj.se

Portál s kontakty na poradenské a další služby v oblasti závislosti
www.drogry-info.cz/mapa-pomoci

Portál s kontakty na intervenční centra poskytlující služby osobám ohroženým násilím od osob vykázaných ze společného obydlí
www.mpsv.cz/intervencni-centra

Interaktivní katalog služeb pro rodiny a děti
www.praonadeitvi.cz

KONTAKTY NA MÍSTNÍ SLUŽBY

(Zde je možné doplnit kontakty na lokální služby – místní pracoviště OSPOD, krajského školského metodika primární prevence, Krajské ředitelství Policie ČR, lokální poradenské a další služby na pomoc ohroženým dětem a jejich rodinám)

Tento dokument vydává Česká odborná společnost pro inkluzivní vzdělávání z.s. v rámci projektu Signály, který je financován Mladou Českou společností.
© 2022 Česká odborná společnost pro inkluzivní vzdělávání, z.s.

